

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞIN AKADEMİK ERTELEME ÜZERİNDEKİ ROLÜ*

THE ROLE OF RESILIENCE ON ACADEMIC PROCRASTINATION IN HIGH SCHOOL STUDENTS

Fulya CENKSEVEN ÖNDER**

Sümbül YALNIZCA YILDIRIM***

Ali ARSLAN****

Öz

Araştırmada lise öğrencilerinde psikolojik dayanıklılığın akademik ertelemeyi ne düzeyde açıkladığını belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırma 207'si (%51.2) kadın; 197 (%48.8)'i ise erkek toplam 404 lise öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler doğrusal regresyon analizi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Tek yönlü ANOVA sonucunda akademik erteleme ve psikolojik dayanıklılığın aile desteği, akran desteği, okul desteği, uyum, mücadele azmi ve empati boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Kadın, erkek ve çalışma grubunun tamamı üzerinde yapılan regresyon analizi sonucunda, psikolojik dayanıklılığın yalnızca okul desteği ve mücadele azmi alt ölçeklerinin akademik ertelemeyi anlamlı düzeyde yordadığı belirlenmiştir. Kadınlarda psikolojik dayanıklılığın alt ölçeklerinin tamamı akademik ertelemenin %31'ini, erkeklerde %17'sini, öğrencilerin tamamında ise %29'unu açıkladığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Dayanıklılık, Akademik Erteleme, Ergenler.

Abstract

The purpose of this study is to determinate resilience predicted to what extent life academic procrastination. Research has been studied on a sample of 404 (207 female, 197 male) high school students. Students are between the ages of 14-18. The data was collected by using Adolescent Resilience Scale (Bulut, Doğan ve Altundağ, 2013) and Academic Procrastination Scale (Çakıcı 2003). Data were analyzed by regression analysis and one-way ANOVA. Regression analyzes were done separately for women, men and all of the study group. According to one-way ANOVA results, significant differences were determined according to sex, academic procrastination and "family support", "peer support", "school support", "adaptation", "struggle" and "empathy" dimensions of resilience. According to regression analysis results, academic procrastination was predicted by only "school support" and "struggle" dimensions of resilience. The all dimensions of resilience explain 31% of academic procrastination in woman, 17% in men and 29% in all students.

Keywords: Resilience, Academic Procrastination, Adolescents.

1. Giriş

Günümüzde bilgi akışının hızlanması ile birlikte, seçenekler artmış ve "bu günün işini yarına bırakma" sözü belki daha önce hiçbir dönemde olmadığı kadar önemli hale gelmiştir. Bireyin ileride olmak istediği yer için yapmak zorunda olduklarını belirlemesi, yeni bilgilerle isteklerini ve zorunluluklarını revize etmesi başarıya ulaşmak için nerdeyse şarttır. Ancak bu zorunluluk bazı insanları "daha iyisini yapma" konusunda harekete geçirirken, bazılarının da yapması gerekenleri ertelemesine neden olmaktadır. Aynı durum karşısında bazı insanlar daha hızlı hareket ederken, bazılarının neden hiçbir şey yap(a)madığı ise birçok araştırmaya konu olmuştur.

Erteleme, en basit anlamıyla, bugün yapılması gereken işin yarına bırakılmasıdır (Ferrari, 1989 s.1057). Vestervelt (2000 s.16) ertelemenin alan yazında bir kişilik özelliği olarak erteleme ya da durumsal erteleme olmak üzere ikiye ayrıldığını ifade etmiştir. Durumsal ertelemenin bir türü olan akademik erteleme, bireyin akademik bir etkinliği yapmayı istemesi, bunu yapabilecek yeterliliğe sahip olması ancak o işi yapmaya motive olamamasıdır (Ferrari, 1989 s.1057). Rothbulm, Solomon ve Murakami (1986, s.387), akademik ertelemeyi hemen her zaman akademik görevleri erteleme ve hemen her zaman bu erteleme ile ilgili sorun yaratabilecek düzeyde kaygı hissetme olarak tanımlamışlardır. Bu tanımlardan da yola çıkarak akademik ertelemenin sonuçlarının olumsuz olduğunu fark etmek güç değildir. Nitekim Semb, Glick ve Specer (1979 s.23) akademik ertelemenin, ders notlarının düşmesine ve devamsızlığın artmasıyla birlikte

* Bu çalışma 28-30 Nisan 2016 tarihleri arasında Üsküdar Üniversitesi'nde düzenlenen 1. Avrasya Pozitif Psikoloji Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

**Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

***Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

****Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

akademik performansın zayıflamasına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Uzun dönemde sonuçları olumsuz olsa da yapılan araştırmalar, akademik erteleme davranışının öğrenciler arasında oldukça yaygın olduğunu bildirmektedir (Rothblum, Solomon ve Murakami, 1986; Solomon ve Rothblum, 1984). Özer (2009 s.14) Türkiye'deki lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada bu oranın %54 olduğunu bildirmiştir. Cinsiyet açısından bakıldığında, kadın öğrencilerin akademik erteleme davranışını erkeklerden daha fazla gösterdiğini belirten çalışmaların (Solomon ve Rothblum, 1984; Washington, 2004) yanında, erkek öğrencilerin akademik erteleme davranışını kadın öğrencilerden daha fazla gösterdiğini belirten çalışmalar da (Arslan, 2013; Çakıcı, 2003; Çetin, 2016; Ekinci, 2011; Ferrari, 1989; Tanrikulu, 2013; Özer, Demir ve Ferrari, 2009; Van Eerde, 2003) vardır. Bazı çalışmalarda ise akademik erteleme davranışının cinsiyete göre farklılaşmadığı belirlenmiştir (Arıkan, 2016; Klassen ve Kuzucu, 2009; Oran, 2016; Özer, 2009)

Alan yazın incelendiğinde akademik erteleme ile ilgili çalışmaların daha çok üniversite öğrencileri üzerine yoğunlaştığı, lise dönemindeki ergenlerin akademik erteleme davranışları ile ilgili araştırmaların görece daha az olduğu görülmektedir. Oysa lise yılları, ergenin yetişkinliğe hazırlandığı, tüm yaşamını etkileyecek kararlar aldığı ve seçimler yaptığı bir dönemdir. Bu dönemde geleceğe yönelik yapılan plan ve alınan kararların çoğu, ergenin, akademik başarısına bağlı olarak şekillenmektedir. Özellikle lise son sınıfta üniversiteye giriş sınavlarının varlığı, lise dönemindeki ergenin akademik çalışmalarını zamanında ve düzenli yapmasını zorunlu kılmaktadır. Akademik başarının gelecekle ilgili konularda bu kadar belirleyici olması, akademik başarı önündeki engellerden bir tanesi olan akademik erteleme (Schouwenburg, Lay, Pychyl ve Ferrari, 2004), lise öğrencileri üzerindeki etkisinin incelenmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu ihtiyacın karşılanması adına lise öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalarda akademik erteleme ile umutsuzluk (Yılmaz, 2016), öğrenilmiş çaresizlik (Ekinci, 2011), kendine yönelik mükemmeliyetçilik (Çakıcı, 2003) arasında pozitif yönlü anlamlı; benlik saygısı (Aydoğan, 2008; Owens ve Newbegin, 2000; Tanrikulu, 2013), akademik başarı (Owens ve Newbegin, 1997; Sub ve Prapha, 2003; Wesley, 1994) problem çözme (Yılmaz, 2016), durumluk umut (Özer, 2009), öz-düzenleme (Çetin, 2016; Klassen ve Kuzucu, 2009) ve özyeterlilik (Klassen, Ang, Har Chong, Krawchuk, Huan, Wong ve See Yeo, 2009) gibi özellikler arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür.

Ergenlerde akademik erteleme davranışının bireylerin sahip olduğu pozitif özelliklerle negatif yönlü ilişki içinde olması, bu özellikler geliştirildikçe akademik erteleme davranışının azaltılabileceğini göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında ergenlerde akademik erteleme davranışının azaltılmasında etkili olabilecek değişkenlerden birinin de psikolojik dayanıklılık (resilience) olabileceği düşünülmektedir. Masten ve Coastworth (1998 s.206) psikolojik dayanıklılığı, önemli yaşam olaylarında gelişim ve bu olaylara uyum için gerekli yeterlilik olarak tanımlamış ve psikolojik dayanıklılığın belirlenmesi için gerekli olan iki özellikten bahsetmiştir. Bunlar; bireyin önemli bir tehlike, şiddetli bir güçlük ya da travmaya maruz kalması ve bu durumlar karşısında uyum ve gelişim yeteneğinin iyi olmasıdır. Bu güçlük ya da travmalar, risk faktörleri olarak adlandırılmaktadır. Risk faktörleri, düşük doğum kilosu, boşanma, düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip olma, biyolojik anne-babanın şizofreni olması gibi bireyin gelişimini sekteye uğratabilecek bireysel, ailesel ve çevresel faktörlerdir (Masten, 2001 s.228). Bireyin bu risk faktörlerinin üstesinden gelebilmesinde belirleyici olan ise bireyin sahip olduğu koruyucu faktörlerdir (Luthar ve Zigler, 1991). Masten ve Reed (2002 s.75) koruyucu faktörleri, yüksek riskli koşullar altında, bireylerin daha iyi sonuçlar elde etmesini sağlayan bireysel, ailesel ya da çevresel faktörlerin tamamı olarak tanımlamaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında psikolojik dayanıklılığın yüksek riskli yaşam olaylarından sonra bireyde oluşan büyüme olduğu düşünülebilir. Bu nedenle psikolojik dayanıklılık birçok araştırmaya konu olmuştur. Masten ve Reed (2002 s.76) psikolojik dayanıklılığın en çok sosyal ve akademik başarı gibi olumlu davranışlar, akranları tarafından istenir olma, mutluluk ve yaşam doyumu ya da istenmeyen davranışın yokluğu (yüksek riskli davranış, suç işleme gibi) gibi değişkenlerle ilişkisinin incelendiğini ifade etmişlerdir. Türkiye'de ise psikolojik dayanıklılığın; öğrenilmiş güçlülük (Dayıoğlu, 2008), fiziki görünümünden memnuniyet ve gelecek beklentisi (Özcan ve Sürücü 2009); devamsızlık (Arastaman ve Balcı, 2009) olumlu-olumsuz duygu (Kararmak ve Siviş Çetinkaya, 2011; Kararmak ve Güloğlu, 2014), bağlanma (Atik, 2013), otomatik düşünceler (Kaya, 2015), psikolojik doğum sırası (Oktan, Odacı ve Çelik, 2014), duygusal zeka (Özer ve Deniz, 2014) güvenli bağlanma ve iyimserlik (Kararmak ve Güloğlu, 2014), yaşam doyumu (Çelik, Sanberk ve Devenci, 2017; Baş ve Yurdabakan, 2017), iyilik hali (Korkut-Owen, Demirbaş-Çelik ve Doğan, 2017) gibi değişkenlerle ilişkisinin incelendiği belirlenmiştir.

Türkiye'de ve dünyada, az sayıda da olsa, psikolojik dayanıklılık ile erteleme davranışı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar mevcuttur (Freestun, 2004; Öksüz ve Güven, 2014; Ko ve Chang, 2018). Ancak bu araştırmalarda erteleme davranışı genel olarak ele alınmış, spesifik olarak akademik erteleme davranışı üzerinde durulmamıştır. Ayrıca, psikolojik dayanıklılık ile erteleme davranışı arasındaki ilişkinin cinsiyete

göre farklılaşıp farklılaşmadığı konusunda da farklı fikirler vardır. Bu nedenle bu çalışma kapsamında psikolojik dayanıklılık ile akademik erteleme davranışı arasındaki ilişki ele alınmış ve bu ilişkinin kadın ve erkek olma durumuna göre nasıl farklılaştığı incelenmiştir

Bu çalışmanın genel amacı lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının yordayıcısı olarak psikolojik dayanıklılıklarını incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik erteleme davranışları ve psikolojik dayanıklılıkları (aile desteği, akran desteği, okul desteği, uyum, mücadele azmi ve empati) anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
2. Lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışları ve psikolojik dayanıklılıkları (aile desteği, akran desteği, okul desteği, uyum, mücadele azmi ve empati) arasında anlamlı ilişki var mıdır?
3. Kadın ve erkek öğrencilerin akademik erteleme davranışlarını psikolojik dayanıklılıkları (aile desteği, akran desteği, okul desteği, uyum, mücadele azmi ve empati) ne düzeyde yordamaktadır?

2.Yöntem

2.1.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep ili ilçelerindeki 4 Anadolu Lisesine devam eden 207'si (%51.2) kadın; 197 (%48.8)'i ise erkek toplam 404 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler 14-18 yaş arasında olup yaş ortalamaları 16.06'dır (Ss= 1.09). Araştırmaya katılan öğrencilerin 142'si (%35.1) 9.sınıfa, 101'i (%25) 10.sınıfa, 116'sı (%28.7) 11.sınıfa ve 45'i (%11.1) 12.sınıfa devam etmektedirler. Öğrencilerin annelerinin %8.7'si (35), babalarının %1.2'si (5) okuma yazma bilmemekte, annelerin %39.6'sı (160), babaların ise % 26.5'i (107) ilköğretim, annelerin %20.5'i (83), babaların %22.8'i (92) ortaokul, annelerin %22'si (89), babaların % 25.2'si (102) lise, annelerin % 9'u (36), babaların ise %24'ü (97) yüksek öğretim mezunudur. Öğrencilerin %0.2'si annelerinin, %0.2'si ise babalarının öğrenim düzeyine ilişkin soruyu yanıtlamamışlardır.

2.2.Verilerin Toplanması

2.2.1.Akademik Erteleme Ölçeği

Çakıcı (2003) tarafından geliştirilmiş olan ölçek, öğrencilerin öğrenim yaşantılarında yapmakla sorumlu oldukları görevleri içeren (ders çalışma, sınavlara hazırlanma, proje hazırlama gibi) 12 olumsuz, 7 olumlu olmak üzere 19 ifadeden oluşmaktadır. Bu ölçekte yer alan ifadeler verilen tepkiler "beni hiç yansıtmıyor", "beni çok az yansıtıyor", "beni biraz yansıtıyor", "beni çoğunlukla yansıtıyor", "beni tamamen yansıtıyor" biçiminde olmak üzere beş basamaklı Likert tipinde derecelendirilmektedir. Ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Spearman Brown iki yarım test güvenirliği, 10 maddelik birinci yarım test için .87 , 9 maddelik ikinci yarım test için .86 olmak üzere toplam .85 olarak hesaplanmıştır. Akademik Erteleme Ölçeğinin 65 lise öğrencisine on yedi gün ara ile uygulanmasından hesaplanan test-tekrar korelasyon katsayısı .89 olarak bulunmuştur (Çakıcı, 2003).

2.2.2.Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (EPDÖ)

Bulut, Doğan ve Altundağ (2013) tarafından geliştirilen ölçek 4'lü Likert tipinde 29 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "aile desteği", "akran desteği", "okul desteği", "uyum", "mücadele azmi" ve "empati" olmak üzere altı alt ölçek bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek toplam puanlar 29 ile 116 arasında değişmekte ve puanların yükselmesi kişinin psikolojik dayanıklılık düzeyinin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçeğin bir ay ara ile belirlenen test tekrar test güvenirlik katsayısı .87'dir. Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ise ölçeğin tamamı için .87 , "aile desteği" boyutu için .89 , "akran desteği" boyutu için .84 , "okul desteği" boyutu için .81 , "uyum" boyutu için .70 , "mücadele azmi" boyutu için .67 ve "empati" boyutu için ise .61 bulunmuştur. Maddelerin buldukları faktörlerle arasındaki ilişki .59 ile .81 arasında, her bir maddenin ölçeğin toplam puanıyla arasındaki ilişki ise .23 ile .60 arasında değişmektedir.

2.3.Verilerin Toplanması

Araştırmada hangi liselerden veri toplanacağı belirlenmiş ve gerekli izinler alındıktan sonra veri toplama araçları uygulanmıştır. Uygulamalar okul idarecileri ve okul psikolojik danışmanları ile görüşülerek belirlenen gün ve saatlerde sınıf ortamında gerçekleştirilmiş olup, yaklaşık 40 dakika sürmüştür.

2.4.Verilerin Analizi

Araştırmada öncelikle değişkenlere ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Kadın, erkek ve çalışma grubunun tamamında psikolojik dayanıklılığın boyutlarının akademik ertelemeyi ne oranda yordadığını belirlemek için çok değişkenli regresyon analizi kullanılmıştır. Veri seti regresyon

analizinin normallik ve doğrusalık sayıtlarını karşılamaktadır. Bulguların anlamlı olup olmadığının yorumlanmasında .05 anlamlılık düzeyi ölçüt alınmıştır. Toplanan veriler, SPSS-WINDOWS 20 paket programıyla çözümlenmiştir.

3.Bulgular

3.1.Psikolojik Dayanıklılık ve Akademik Ertelemede Cinsiyet Farklılıkları

Kadın ve erkek öğrenciler arasında akademik erteleme ve psikolojik dayanıklılığın tüm boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin akademik erteleme ($F=34.66$, $p<.001$), puanları kadın öğrencilerin puanlarından yüksektir. Kadın öğrencilerin ise EPDÖ'nün aile desteği ($F=8.58$, $p<.01$), akran desteği ($F= 11.02$, $p<.001$), okul desteği ($F=42.71$, $p<.001$), mücadele azmi ($F=10.77$, $p<.001$), empati ($F=6.99$, $p<.01$) ve toplam ($F=28.20$, $P<.001$) puanlarının erkek öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek, uyum ($F=8.18$, $p<.01$) puanlarının ise erkek öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1. Cinsiyete Göre Akademik Erteleme ve Psikolojik Dayanıklılığın Alt Ölçeklerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

	Kadın n=207		Erkek n=197		Toplam n=404		Çarpıklık	Basıklık	F
	X	Ss	X	Ss	X	Ss			
Akademik erteleme	48.21	14.20	56.23	13.11	52.12	14.24	.13	-.26	34.66**
Aile destek	23.75	4.40	22.45	4.51	23.12	4.49	-1.13	.86	8.58*
Akran destek	18.35	2.70	17.35	3.37	17.86	3.08	-1.66	2.54	11.02**
Okul destek	15.99	3.67	13.56	3.80	14.81	3.92	-.48	-.64	42.71**
Uyum	11.43	2.09	12.01	1.98	11.72	2.05	-.46	.18	8.18*
Mücadele azmi	14.77	3.63	13.62	3.39	14.21	3.56	-.25	-.64	10.77**
Empati	10.49	1.67	10.06	1.59	10.29	1.64	-.84	.56	6.99*
Toplam EPDÖ	94.80	10.63	89.06	11.15	92.00	11.24	.17	.35	28.02**

* $p<.01$, ** $p < .001$

3.2.Akademik Erteleme ve Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkiler

Öğrencilerin akademik erteleme puanları ile Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin alt ölçekleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Tablo 2'de değişkenlerin aritmetik ortalama, standart sapma değerleri ve değişkenler arasındaki korelasyon değerleri yer almaktadır. Çalışma grubunun tamamı için akademik erteleme puanı ile Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin akran desteği ($r=.08$, $p>.05$) alt ölçeği dışında tüm alt ölçekleri arasında anlamlı ilişkiler (r ranj= $-.10$, $-.50$, $p<.05$) belirlenmiştir. Kadın ve erkek öğrencilerin akademik erteleme ve Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin alt ölçekleri arasındaki ilişkilere bakıldığında, hem kadın öğrenciler hem de erkek öğrencilerde akademik erteleme ile Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin sadece aile desteği, okul desteği ve mücadele azmi alt ölçekleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır (kadınlarda r ranj= $-.21$, $-.56$, $p<.001$, erkeklerde r ranj= $-.13$, $-.39$, $p<.05$).

Tablo 2. Akademik Erteleme ve Psikolojik Dayanıklılığın Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiler

	Akademik erteleme	Aile destek	Akran destek	Okul destek	Uyum	Mücadele azmi	Empati
<i>Toplam (n=404)</i>							
Akademik erteleme	-						
Aile destek	-.20***	-					
Akran destek	-.08	.34***	-				
Okul destek	-.41***	.31***	.25***	-			
Uyum	.11*	-.10	-.04	-.17***	-		
Mücadele azmi	-.50***	.33***	.21***	.45***	-.06	-	
Empati	-.10*	.22***	.20***	.19***	.17***	.21***	-
<i>Kadın (n=207)</i>							
Akademik erteleme	-						
Aile destek	-.21***	-					
Akran destek	-.06	.35***	-				
Okul destek	-.38***	.31***	.27***	-			

Uyum	.09	-.16*	-.10	-.20**	-		
Mücadele azmi	-.56***	.36***	.18**	.48***	-.06	-	
Empati	-.08	.15*	.17**	.17**	.15*	.19**	-
Erkek (n=197)							
Akademik erteleme	-						
Aile destek	-.13*	-					
Akran destek	-.001	.31***	-				
Okul destek	-.32***	.27***	.17**	-			
Uyum	.05	.20**	.07	-.05	-		
Mücadele azmi	-.39***	.26***	.20**	.37***	-.02	-	
Empati	-.05	.28***	.19**	.16*	.23***	.20**	-

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

3.2. Akademik Ertelemenin Yordayıcılarına İlişkin Regresyon Modelleri

Araştırmada öğrencilerde akademik ertelemeyi yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çalışma grubunun tamamı ve cinsiyete göre ayrı ayrı yapılan çoklu regresyon analizlerinde Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin alt ölçekleri olan "aile destek", "akran destek", "okul destek", "uyum", "mücadele azmi" ve "empati" değişkenleri eşitliğe alınmıştır. Tablo 3'de akademik ertelemenin yordayıcısı olarak psikolojik dayanıklılığa ilişkin regresyon modelleri yer almaktadır.

Tablo 3. Akademik Ertelemenin Yordayıcısı Olarak Psikolojik Dayanıklılığa İlişkin Regresyon Modelleri

	Toplam		Kadın		Erkek	
	Beta	t	Beta	t	Beta	t
Aile destek	-.03	-0.63	-.01	-0.18	-.03	-.47
Akran destek	.08	1.69	.07	1.16	.10	1.48
Okul destek	-.23	-4.68***	-.16	-2.32*	-.21	-2.89**
Uyum	.05	1.11	.04	.58	.03	.41
Mücadele azmi	-.40	-8.29***	-.49	-7.18***	-.33	-4.54***
Empati	.02	.36	.03	.48	.03	.46
	$\Delta R^2=.29$		$\Delta R^2=.31$		$\Delta R^2=.17$	
	F (6, 403) = 28.23***		F (6, 403) = 16.65***		F (6, 403) = 7.75***	

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Tablo 3'te görüldüğü gibi Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin alt ölçekleri akademik ertelemeyi çalışma grubunun toplamında [$F_{(6, 403)} = 28.23, p < .001$], kadın öğrencilerde [$F_{(6, 403)} = 16.65, p < .001$] ve erkek öğrencilerde [$F_{(6, 403)} = 7.75, p < .001$] anlamlı düzeyde yordamaktadır. Tüm öğrenciler üzerinde yapılan regresyon analizinde yordayıcı değişkenlerin tamamının akademik erteleme puanlarının toplam varyansının %29'unu açıkladığı belirlenmiştir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde, mücadele azmi ($t=-8.29, p<.001$) ve okul desteği ($t=-4.68, p<.001$) alt ölçeklerinin anlamlı yordayıcılar olduğu, diğer alt ölçeklerin anlamlı yordayıcılar olmadığı saptanmıştır ($p>.05$).

Kadın ve erkek öğrenciler üzerinde yapılan regresyon analizleri sonucunda Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin alt ölçeklerinin tamamının akademik erteleme puanlarının toplam varyansının kadın öğrencilerde %31'ini, erkek öğrencilerde ise %17'sini açıkladığı belirlenmiştir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise çalışma grubunun tamamı üzerinde gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına benzer bulgular saptanmıştır. Hem kadın öğrencilerde hem de erkek öğrencilerde yalnızca mücadele azmi (sırasıyla $t=-7.18, p<.001, t=-4.54, p<.001$) ve okul desteği (sırasıyla $t=-2.32, p<.05, t=-2.89, p<.01$) puanlarının anlamlı katkı yapan yordayıcılar olduğu görülmüştür.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik erteleme davranışları ve psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, psikolojik dayanıklılığın okul destek ve mücadele azmi boyutlarının hem kadın hem de erkek öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının anlamlı yordayıcıları olduğu bulunmuştur.

Çalışmada erkek öğrencilerin, kadın öğrencilerden daha fazla akademik erteleme davranışı gösterdiği belirlenmiştir. Alan yazında akademik erteleme ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların birbirinden farklı sonuçlar verdiği görülmektedir. Bazı araştırmalarda cinsiyet değişkenine göre akademik erteleme davranışında fark bulunmazken (örn. Klassen ve Kuzucu, 2009; Oran, 2016), bazı araştırmalarda fark bulunmaktadır (örn. Solomon ve Rothblum, 1984; Van Eerde, 2003). Bu araştırma sonucu ise akademik erteleme davranışını erkeklerin kadınlardan daha fazla gösterdiğini belirten araştırma sonuçlarını (Çakıcı, 2003; Van Eerde, 2003; Özer, 2005; Balkıs, 2006; Aydoğan, 2008; Arslan, 2013) destekler niteliktedir.

Çalışma sonucunda kadın öğrencilerin psikolojik dayanıklılığının aile desteği, akran desteği, okul desteği, mücadele azmi, empati boyutlarında ve toplam psikolojik dayanıklılık puanı açısından erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek puanlar aldıkları; psikolojik dayanıklılığın uyum boyutunda ise kadın öğrencilerin puanının erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir. Bazı araştırma sonuçları (Turgut ve Eraslan Çapan, 2017) aksini bildirirse de bu bulgu, alan yazında bulunan ve kadınların psikolojik dayanıklılık düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu bildiren birçok araştırma sonucu (Önder ve Gülay, 2008; Kabasakal ve Arslan, 2014; Oktan, Odacı ve Çelik, 2014) ile uyumludur. Kabasakal ve Arslan (2014) ergenler üzerinde yaptıkları çalışma sonucunda kadın öğrencilerin psikolojik dayanıklılığının çevresel ilişkilerde ilgi ve beklentiler, ev-içi etkinliklere katılım, empati, problem çözme, öz-farkındalık ve eğitimsel beklentiler boyutlarından almış oldukları puan ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu bildirmişlerdir. Araştırma sonuçları, içinde yaşanılan kültür bağlamında da değerlendirilmelidir. Türkiye toplumu gibi ataerkil toplumlarda, kadının erkekten geri planda kalması, kadının sosyal yaşamda var olabilmek için erkekten daha fazla çaba harcaması anlamına gelmektedir. Yani ataerkil kültürde kadın, dezavantajlı konumdadır ve erkeklerle aynı konumda olmak için daha fazla zorlukla karşılaşan taraftır. Masten (2001) tehdit edici nitelikte durumla karşı karşıya kalmanın, bireyin psikolojik dayanıklılığı arttırdığını ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında ataerkil yapıdaki kadınların dezavantajlı konumunun, kadınların daha fazla risk faktörüne maruz kalmalarına ve onların bu risk faktörleri ile baş etme konusunda daha fazla yöntem geliştirmelerine yani psikolojik olarak daha dayanıklı olmalarına neden olduğu düşünülebilir. Ataerkil toplum yapısında doğduklarından itibaren daha kırılğan ve edilgen olması beklenen kadınların psikolojik dayanıklılıklarının yüksek olması, kadınların kendilerini uyumsuz hissetmelerine ve psikolojik dayanıklılığın uyum boyutundan erkeklerden daha düşük puanlar almalarına neden olmuş olabilir.

Çalışma grubunun tamamı için akademik erteleme ile psikolojik dayanıklılığın akran desteği boyutu dışında tüm boyutları arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler mevcuttur. Öksüz ve Güven (2013), bu araştırma bulgusunun aksine, psikolojik dayanıklılık ile erteleme davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğunu belirlemişlerdir. Ancak Ko ve Chang (2018) teorik olarak mantıklı olanın, problemleri çözmek için daha fazla kaynağa sahip olan yüksek psikolojik dayanıklılık düzeyine sahip bireylerin, daha az erteleme davranışı göstermeleri olduğunu ifade etmiştir. Benzer şekilde Shin ve Kelly (2015) kariyer kararı verme sürecinde, psikolojik dayanıklılık düzeyi yüksek bireylerin daha az erteleme davranışı gösterdiklerini bildirmiştir. Bunun yanında erteleme davranışı ile ilgili araştırma sonuçları, psikolojik dayanıklılık için bir risk faktörü olan kaygı arttıkça bireylerin erteleme davranışının da arttığını bildirmektedir (Flett, Blankstein ve Martin, 1995; Solomon ve Rothblum, 1984; Rothblum, Solomon ve Murakami, 1986). Benzer şekilde Rahardjo, Juneman ve Setiani (2013) kaygı düzeyi yüksek olan öğrencilerin bilgisayar kullanımı konusunda daha fazla akademik erteleme davranışı sergileme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir. Bu perspektiften bakıldığında psikolojik dayanıklılık düzeyi yüksek olan ergenlerin, kaygı ile iyi baş ettikleri ve akademik erteleme davranışlarının düştüğü düşünülebilir. Nitekim Ko ve Chang (2018) sosyal kaygının psikolojik dayanıklılık ve erteleme davranışı arasında kısmi aracı role sahip olduğunu bildirmiştir.

Çalışma sonucunda psikolojik dayanıklılığın okul desteği ve mücadele azmi boyutlarının, akademik erteleme davranışını negatif yönde anlamlı düzeyde yordadığı belirlenmiştir. Ergenlik dönemi, bireyin kendi yetenek, başarı ve özellikleri ile ön plana çıkmak istediği bir dönemdir (Yörükoğlu, 1993). Okul ise ergene, kendi başına var olabileceği bir ortam sağlar. Yani ergenlik dönemindeki birey için okul yalnızca akademik bilgilerin alındığı bir yer değil; aynı zamanda ergenin sosyalleştiği, kendi özelliklerini diğerleriyle karşılaştırdığı, kendi davranışlarına dair diğerlerinden dönütler aldığı, sosyal, duyuşsal ve bilişsel gelişimini destekleyen bir ortamdır (Bond, Butler, Thomas, Carlin, Glover, Bowes ve Patton, 2007). Bu açıdan bakıldığında kendi olabilmek mücadelesi içerisinde olan ergenin, psikolojik dayanıklılığın okul desteği ve mücadele azmi boyutlarından yüksek puan almasının akademik erteleme davranışında azalmaya neden olabileceği düşünülebilir. Cinsiyete göre bakıldığında ise psikolojik dayanıklılığın okul desteği ve mücadele azmi boyutlarının, akademik erteleme üzerindeki yordayıcılığının, kadınlarda erkeklerden yüksek olduğu belirlenmiştir. Ataerkil toplumda erkek olmak, geçerli ve önemli bir statüdür ve erkekler, hiçbir şey yapmadan doğdukları andan itibaren bu statüye sahiptirler (Bingöl, 2014). Kadın ise bu toplumsal yapıda statü edinmek için çabalayan ve mücadele veren taraftır. Toplumdaki statünün en önemli belirleyicisi olan ekonomik bağımsızlık için akademik alanda başarılı olmak önemli bir kıstastır. Bu anlamda ataerkil yapıda hayata ikincil konumdan başlayan kadınların akademik alanda başarıyı erkeklerden daha fazla önemseydiği ve daha az akademik erteleme davranışı gösterdiği düşünülebilir. Bunu yaparken de kadınların psikolojik dayanıklılık düzeylerini işe koştukları ve psikolojik dayanıklılığın akademik ertelemeyi açıklaması konusunda cinsiyetler arasında oluşan farklılığın nedeninin bu olduğu düşünülebilir.

Bu çalışma ataerkil kültürün yoğun olarak yaşandığı Gaziantep ilindeki lise öğrencileri üzerinde yapılmıştır, yapılacak genellemeler de benzer gruplar için geçerli olabilir. Çalışma, daha eşitlikçi kültüre sahip olan illerde ya da farklı yaş grubundaki örneklerde (ortaokul, üniversite v.b.) üzerinde tekrarlanabilir. Çalışmada, akademik erteleme davranışı, psikolojik dayanıklılık kapsamında ele alınmıştır. Gelecekte yapılacak olan araştırmalarda bu iki değişken arasındaki ilişkide aracı ya da düzenleyici olabilecek (kaygı, öz-düzenleme v.b.) değişkenler de işi koşulabilir.

KAYNAKÇA

- Akça, Z. K. (2012). *Genç Yetişkinlikte Algılanan Anne-Baba Tutumlarının, Kendini Toparlama Gücü ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Arastaman, G., & Balci, A. (2013). Investigation Of High School Students' Resiliency Perception in Terms of Some Variables. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(2), 922-928.
- Arıkan, H. B. (2016). *Öğretmen Adaylarının Öğrenilmiş Güçlülük Düzeyleri İle Akademik Ertelme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Arslan A. (2013). *Lise Öğrencilerinin Akademik Ertelme Davranışlarının Karar Verme Stilleri İle İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Atik, E. L. (2013). *Liselilerde Bağlanma Stilleri ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Arasındaki İlişkide Öz-Yansıtma ve İçgörünün Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Aydoğan, D. (2008). *Akademik Ertelme Davranışının Benlik Saygısı, Durumluk Kaygı ve Öz-Yeterlilik İle Açıklanabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Balkıs, M. (2006). *Öğretmen Adaylarının Davranışlarındaki Ertelme Eğiliminin, Düşünme ve Karar Verme Tarzları İle İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Baş, A. U., Ve Yurdabakan, İ. (2017). Psikolojik Sağlamlık ve Okul İkliminin Ortaokul Öğrencilerinin Yaşam Doyumunu Yordama Gücü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 202-214.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye'de Kadınlık. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı1), 108-114.
- Blunt, A., & Pychyl, T. A. (1998). Volitional Action and Inaction In The Lives of Undergraduate Students: State Orientation, Procrastination And Proneness Boredom. *Personality And Individual Differences*, 24, 837-846.
- Bond, L., Butler, H., Thomas, L., Carlin, J., Glover, S., Bowes, G., Ve Patton, G. (2007). Social And School Connectedness in Early Secondary School as Predictor of Late Teenage Substance Use, Mental Health, And Academic Outcomes. *Journal of Adolescent Health*, 40 (4), 357-366.
- Bulut, S., Doğan, U. Ve Altundağ, Y. (2013) Adolescent Psychological Resilience Scale: Validaty and Reliability Study. *Sucremena Psikologija*. 16(1), 21-32.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). *Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Genel Ertelme ve Akademik Ertelme Davranışlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çelik, M., Sanberk, İ., & Devenci, F. (2017). Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumlarının Yordayıcısı Olarak Psikolojik Dayanıklılık ve Umutsuzluk. *İlköğretim Online*, 16(2), 654-662.
- Çetin, N. (2016). *Ergenlerin Akademik Ertelme Davranışlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Dayıoğlu, B. (2008). *Resilience in University Entrance Examination Applicants: The Role of Learned Resourcefulness, Perceived Social Support, and Gender*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Ekinci, E. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Özyeterlilik Düzeyleri ve Akademik Ertelme Davranışlarının Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeylerini Yordama Gücü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Ferrari, J. R. (1989). Reliability Of Academic And Dispositional Measures Of Procrastination. *Psychological Reports*, 64, 1057-1058.
- Ferrari, J., Parker, J.T. Ve Ware, C. B. (1992). Academic Procrastination: Personality Correlates With Myer-Briggs Types, Self-Efficacy And Academic Locus of Control. *Journal of Social Behaviour And Personality*, 7(3), 495-502.
- Flett, G.L., Blankstein, K.R. & Martin, T.R. (1995). Procrastination, Negative Self-Evaluation, and Stress in Depression And Anxiety. In J.R. Ferrari, J.L. Johnson & W.G. Mccown (Eds), *Procrastination And Task Avoidance: Theory, Research, And Treatment*, Pp. 137-167. New York: Plenum.
- Gizir, C.A. (2007). Psikolojik Sağlamlık, Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Türk PDR Dergisi*, 28, 113-128.
- Gürhan, U. (2006). *Grupla Psikolojik Danışmanın Üniversite Öğrencilerinin Yılmazlık Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kabasakal Z. Ve Arslan, G. (2014). Ergenlikte Görülen Anti-Sosyal Davranışlar, Psikolojik Sağlamlık ve Aile Sorunları Arasındaki İlişki. *Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi, Kış & İlkbahar Dönemi*, 2(3), 76-90.
- Kararımak, Ö. (2007). *Deprem Yaşamış Bireylerde Psikolojik Sağlamlığa Etki Eden Kişisel Faktörlerin İncelenmesi: Bir Model Test Etme Çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Kararımak Ö. Ve Güloğlu B. (2014). Forgiveness And PTSD Among Veterans: The Mediating Role of Anger And Negative Affect. *Psychiatry Research*, 219(3), 536-542.
- Kararımak, Ö. ve Siviş Çetinkaya, R. (2011). Benlik Saygısının ve Denetim Odağının Psikolojik Sağlamlık Üzerine Etkisi: Duyguların Aracı Rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 30-43.
- Kaya, İ. (2015). *Ergenlerin Çocukluk Dönemi İstismar Yaşantıları İle Davranış Problemleri ve Psikolojik Sağlamlıkları Arasında İlişkinin İncelenmesinde Otomatik Düşünceler ve Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerinin Aracı Rolü*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Klassen, R. M., Ang, R. P., Har Chong, W., Krawchuk, L. L., Huan, V. S., Wong, I. Y. F. ve See Yeo, L. (2009). A Cross-Cultural Study of Adolescent Procrastination. *Journal of Research on Adolescence*, 19(4), 799-811.
- Klassen, R. M. ve Kuzucu, E. (2009). Academic Procrastination and Motivation of Adolescents in Turkey. *An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 29(1), 69-81.

- Ko, C. Y. A. Ve Chang, Y. (2018). Investigating the Relationships Among Resilience, Social Anxiety and Procrastination in A Sample of College Students. *Psychological Reports*, 0(0), 1-15.
- Korkut-Owen, F., Demirbaş-Çelik, N., Ve Doğan, T. (2017). Üniversite Öğrencilerinde İyi Halinin Yordayıcısı Olarak Psikolojik Sağlık. *Electronic Journal of Social Sciences*, 16(64), 1461-1479.
- Luthar, S. S. Ve Zigler, E. (1991). Vulnerability and Competence: A Review of Research on Resilience in Childhood. *American Journal of Orthopsychiatry*, 61, 6-22.
- Masten, A. S., Ve Coatsworth, J. D. (1998). The Development of Competence in Favorable and Unfavorable Environments. *American Psychological Association Inc.*, 53(2), 205-220.
- Masten, A. S. ve Reed, M. G. J. (2002). Resilience of development. Snyder Lopez (Eds.) in *Handbook of Positive Psychology* (p.74-88). New York: Oxford University Press.
- Masten, A. S. (2001). Resilience process in development. *American Psychologist Association Inc.*, 56(3), 227-238.
- Oktan, V., Odacı, H. Ve Çelik, Ç. B. (2014). Psikolojik Doğum Sırasının Psikolojik Sağlamlığın Yordanmasındaki Rolünün İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 140-152.
- Oran, S. (2016). *Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Owens, A. M. ve Newbegin, I. (1997). Procrastination in High School Achievement: a Casual Structural Model. *Journal of Social Behaviour & Personality*, 12(4), 869-887.
- Owens, A. M. ve Newbegin, I. (2000). Academic Procrastination of Adolescents in English and Mathematics: Gender and Personality Variations. *Journal of Social Behaviour & Personality*, 15(5), 111-124.
- Öksüz, Y., ve Güven, E. (2014). The Relationship Between Psychological Resilience and Procrastination Levels of Teacher Candidates. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 3189-3193.
- Önder, A. ve Gülay, H. (2008). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlığının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 192-197.
- Özcan, B. (2005). *Anne-Babaları Boşanmış ve Anne-Babaları Birlikte Olan Lise Öğrencilerinin Yılmazlık Özellikleri ve Koruyucu Faktörler Açısından Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özer, E. ve Deniz, M.E. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Duygusal Zeka Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(4), 1240-1248.
- Rahardjo, W., Juneman, J., ve Setiani, Y. (2013). Computer Anxiety, Academic Stress, And Academic Procrastination on College Students. *Journal of Education and Learning (Edulearn)*, 7(3), 147-152.
- Rothblum, E.D., Solomon, L. J. ve Murakami, J. (1986). Affective, Cognitive and Behavioral Differences Between High and Low Procrastinators. *Journal of Counseling Psychology*, 33, 387-394.
- Schouwenburg, H. C., Lay, C., Pynchyl, T. A. ve Ferrari, J. R. (2004). Counseling the Procrastinator in Academic Setting. *Washington, D.C: American Psychological Association*.
- Semb, D., Glick, D. M. ve Spencer R. E. (1979). Students Withdrawal and Delayed Work Pattern in Self-Paced Psychology Courses. *Teaching Of Psychology*, 6, 23-25.
- Shin, Y. J., ve Kelly, K. R. (2015). Resilience and Decision-Making Strategies as Predictors of Career Decision Difficulties. *The Career Development Quarterly*, 63(4), 291-305.
- Sipahioğlu, Ö. (2008). *Farklı Risk Gruplarındaki Ergenlerin Psikolojik Sağlamlıklarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Solomon, L. J. Ve Rothblum, E. D. (1984). Academic Procrastination: Frequency and Cognitive- Behavioral Correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31(4), 503-509.
- Sub, A., & Prabha, C. (2003). Academic Performance in Relation to Perfectionism, Test Procrastination and Test Anxiety of High School Children. *Psychological Studies*, 48(3), 77-81.
- (22) Tanrıku, M. (2013). *Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışlarıyla Benlik Saygılarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Terzi, Ş. (2008). Üniversite Öğrencilerinde Kendini Toparlama Gücünün İçsel Koruyucu Faktörlerle İlişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 297-306.
- Turgut, Ö.ve Eraslan Çapan, B. (2017). Ergen Psikolojik Sağlık Düzeyinin Yordayıcıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 162-183.
- Özer, B. U. (2005). *Academic Procrastination:Prevalence, Self-Reported Reasons, Gender Difference And It's Relation With Academic Achievement*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Özer, B. U. (2009). Bir Grup Lise Öğrencisinde Akademik Erteleme Davranışı: Sıklığı, Olası Nedenleri ve Umudun Rolü. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 4(32), 12-19.
- Özer, B. U., Demir, A., & Ferrari, J. R. (2009). Exploring Academic Procrastination Among Turkish Students: Possible Gender Differences in Prevalence and Reasons. *The Journal of Social Psychology*, 149(2), 241-257.
- Yıldırım, Ü. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Psikolojik Belirtilerinin Sosyal Destek Algısı ve Akademik Erteleme Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Yılmaz, N. (2016). *Lise Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışı İle Problem Çözme Becerileri ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Van Eerde, W. (2003). A Meta-Analytically Derived Nomological Network Of Procrastination. *Personality And Individual Differences*, 35(6), 1401-1411.
- Vestervelt, C. M. (2000). An examination of the content and construct validity of four measures of procrastination. Unpublished Doctoral Dissertation, Carleton University, Ottawa, Ontario.
- Washington, J. A. (2004). *The Relational Between Procrastination and Depression Among Graduate and Professional Students Across Academic Programs: Implications for Counseling*. Unpublished Doctoral Dissertation, Texas Southern University, Texas, USA.
- Wesley, J. C. (1994). Effects of Ability, High School Achievement And Procrastinatory Behaviour On College Performance. *Educational And Psychological Measurement*, 54(2), 404-408.
- Yalın, D. (2007). *First Year College Adjustment: The Role of Coping, Ego Resiliency, Optimism and Gender*. Unpublished Master Thesis, Middle East Technical University, Ankara.